

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı 1. Dönem 1. Yazılıya Hazırlık Soruları — Cevap Anahtarı

1. (10 puan) Yedi düvel üstümüze gelmişti bir zaman,
Can pahasına savunduk bu aziz vatanı.
Kükredi Mehmetçik, düşmana vermedi aman,
Şehit kaniyla yazıldı tarihin destanı.

Bu dizeler, konusuna göre aşağıdaki şiir türlerinden hangisine örnek gösterilebilir?

C) Epik şiir ✓

Çözüm: Verilen dizelerde kahramanlık, vatan savunması, savaş ve şehitlik gibi temalar işlenmiştir. Bu temalar, destansı özellikler gösteren ve kahramanlık, yiğitlik gibi konuları ele alan epik şiirin temel özellikleridir. Bu nedenle doğru cevap C şıkkıdır.

Kazanım: Şiir türlerini verilen metne göre sınıflandırma [\[Anlama\]](#)

2. (10 puan) Bir şair, toplumun yaşadığı kültürel yozlaşmayı, insanların samimiyetsizliğini ve dönemin adaletsizliklerini, okuyucuyu sarsmak ve düşündürmek amacıyla iğneleyici, alaycı ve eleştirel bir dille kaleme almıştır. Bu şiirin konusuna göre türü ve temel amacı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

C) Satirik - Toplumsal yanlışlıkları eleştirmek ✓

Çözüm: Kişi, olay veya dönemin yanlışlıklarını irdeleyen, eleştirel, iğneleyici ve alaycı bir dil kullanan şiir türü 'satirik' şiirdir. Bu türün temel amacı, toplumdaki aksaklıkları dile getirerek onları düzeltme isteği veya eleştiri getirmektir.

Kazanım: Şiir türlerini ve bu türlerin temel amaçlarını ayırt etme ve eşleştirme [\[Anlama\]](#)

3. (10 puan) Koyunlar meleşir, çoban kaval çalar,
Yeşil çayırlarda kuzular koşar.
Mis gibi toprak kokusu sarar,
Huzur dolar içime, gönlüm coşar.

Bu dizeler, işlediği konu ve anlatım özelliklerine göre aşağıdaki şiir türlerinden hangisine örnek gösterilebilir?

D) Pastoral ✓

Çözüm: Pastoral şiir, doğa güzelliklerini, kır yaşamını, çobanları ve kırsal kesimin huzurunu konu alan şiir türüdür. Verilen dizelerde koyunlar, çoban, yeşil çayırlar, kuzular ve toprak kokusu gibi unsurlarla kırsal yaşam ve doğa betimlenmektedir. Bu nedenle dizeler pastoral şiire örnektir.

Kazanım: Şiir türlerini verilen metne göre sınıflandırma becerisi. [\[Anlama\]](#)

4. (10 puan) Şiirde, dize sonlarında yazılışları ve okunuşları aynı, ancak anlamları farklı olan sözcüklerin oluşturduğu ses benzerliğine ne ad verilir?

D) Cinaslı uyak ✓

Çözüm: Dize sonlarında yazılışları ve okunuşları aynı, ancak anlamları farklı olan sözcüklerin oluşturduğu ses benzerliğine cinaslı uyak denir. Diğer seçenekler farklı uyak türlerini veya redifi tanımlar.

Kazanım: Şiirde geçen uyak türlerini tanıma ve ayırt etme [\[Hatırlama\]](#)

5. (10 puan) Dize sonlarında, yalnızca bir sesin (genellikle ünsüz) benzeşmesiyle oluşan uyak türü aşağıdakilerden hangisidir?

B) Yarım uyak ✓

Çözüm: Dize sonlarında sadece bir sesin (genellikle ünsüz) benzeşmesiyle oluşan uyak türüne yarım uyak denir. Örneğin, 'gül' ve 'dal' kelimelerindeki 'l' sesi yarım uyaktır. Diğer seçenekler farklı sayıda ses benzerliklerini veya anlam oyunlarını ifade eder.

Kazanım: Uyak türlerini tanımlama ve sınıflandırma [\[Anlama\]](#)

6. (10 puan) Şiirde, anlam ve yapı bütünlüğü taşıyan, iki dizeden oluşan nazım birimine ne ad verilir?

B) Beyit ✓

Çözüm: Şiirde iki dizeden oluşan ve kendi içinde anlam bütünlüğü taşıyan nazım birimine 'beyit' denir. Dize tek satırdan, dörtlük dört dizeden, bent ise üç veya daha fazla dizeden oluşan gruplardır. Kita ise genellikle dörtlüklerden oluşan nazım birimidir.

Kazanım: Şiirdeki nazım birimlerini tanımlama ve sınıflandırma [\[Anlama\]](#)

7. (10 puan) "Sanat, insanın iç dünyasını dışa vurma biçimidir." cümlesi, düşünceyi geliştirme yollarından hangisine bir örnektir?

A) Tanımlama ✓

Çözüm: Verilen cümle, 'Sanat nedir?' sorusuna doğrudan cevap vererek sanat kavramının ne olduğunu açıklamaktadır. Bu durum, bir kavramın veya varlığın ayırt edici özelliklerini belirterek açıklama amacıyla kullanılan 'Tanımlama' düşünceyi geliştirme yoluna örnektir.

Kazanım: Düşünceyi geliştirme yollarından tanımlamayı tanıma ve açıklama [\[Anlama\]](#)

8. (10 puan) Hayat, tıpkı bir tiyatro sahnesi gibidir; her birimiz kendi rolümüzü oynar, bazen güler, bazen ağlarız. Perde kapanana dek devam eden bu oyunda, her an yeni bir sahne açılır, yeni karakterler girer hayatımıza. Kimi zaman başrol, kimi zaman figüran oluruz. Önemli olan, rolümüzü en iyi şekilde oynamaktır. Bu parçanın anlatımında aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangisi ağır basmaktadır?

D) Benzetme ✓

Çözüm: Parçada "Hayat, tıpkı bir tiyatro sahnesi gibidir" ifadesiyle hayat, tiyatro sahnesine benzetilmiştir. Bu benzetme, parçanın ana düşüncesini geliştirme yolu olarak kullanılmıştır. Diğer seçenekler parçada ağır basan düşünceyi geliştirme yolu değildir.

Kazanım: Metindeki düşünceyi geliştirme yollarını tespit etme [\[Anlama\]](#)

9. (10 puan) Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül (,) yanlış kullanılmıştır?

C) Kitabı bitirince, hemen yeni bir tanesine başladı. ✓

Çözüm: C seçeneğinde "bitirince" kelimesi zarf-fiil eki (-ınca, -ince) almıştır. Türk Dil Kurumu kurallarına göre, metin içinde zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra virgül konmaz. Bu nedenle C seçeneğindeki virgül yanlış kullanılmıştır. Diğer seçeneklerde virgölün kullanımı doğrudur: A'da özne vurgusu, B'de özne vurgusu, D'de eş görevli kelimeleri ayırma, E'de eş görevli kelimeleri ayırma.

Kazanım: Yazım kuralları ve noktalama işaretleri bilgisini kullanarak cümledeki virgölün doğru veya yanlış kullanımını ayırt etme. [\[Analiz\]](#)

10. (10 puan) Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler, aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisinin içine alınır?

C) Tırnak işareti ✓

Çözüm: Tırnak işareti, başkasından aktarılan sözleri veya alıntıları belirtmek amacıyla kullanılan bir noktalama işaretidir. Bu kural doğrudan bilgi hatırlama düzeyindedir.

Kazanım: Doğrudan alıntıların hangi noktalama işaretiyle gösterildiğini bilme [\[Hatırlama\]](#)

Belirtke Tablosu

Konu	Hatırlama	Anlama	Analiz	Toplam
Şiir Türleri ve İmge		3		3
Şiir Bilgisi (Nazım Birimi, Ölçü, Kafiye, Redif)	1	2		3
Düşünceyi Geliştirme Yolları		2		2
Yazım Kuralları ve Noktalama İşaretleri	1		1	2
Toplam	2	7	1	10

Kapsanan kazanımlar

- Şiir türlerini verilen metne göre sınıflandırma
- Şiir türlerini ve bu türlerin temel amaçlarını ayırt etme ve eşleştirme
- Şiir türlerini verilen metne göre sınıflandırma becerisi.
- Şiirde geçen uyak türlerini tanıma ve ayırt etme
- Uyak türlerini tanımlama ve sınıflandırma
- Şiirdeki nazım birimlerini tanımlama ve sınıflandırma
- Düşünceyi geliştirme yollarından tanımlamayı tanıma ve açıklama
- Metindeki düşünceyi geliştirme yollarını tespit etme
- Yazım kuralları ve noktalama işaretleri bilgisini kullanarak cümledeki virgülün doğru veya yanlış kullanımını ayırt etme.
- Doğrudan alıntıların hangi noktalama işaretiyle gösterildiğini bilme